

GENÇ MÜTEFEKKİRLER DERGİSİ
JOURNAL OF YOUNG INTELLECTUALS

e-ISSN: 2718-000X

Yıl/Year: 6, Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue:1

Mart/March-2025

İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesine Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin
Görüşleri

The Opinions of Classroom Teachers on the “Richness of Our Language in Primary Schools”
Project

Mustafa DENİZ

YL. Öğrenci, Afyon Kocatepe Üniv.

Sosyal Bilimler Enstitüsü

YL. Student, Afyon Kocatepe Univ.

Institute of Social Sciences

Afyonkarahisar, TÜRKİYE

tapemi@hotmail.com

<https://orcid.org/0009-0003-4712-5644>

Nil DUBAN

Prof.Dr. Afyon Kocatepe Üniv.

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Prof.Dr. Afyon Kocatepe Univ.

Institute of Social Sciences

Afyonkarahisar, TÜRKİYE

nduban@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8851-0114>

Atıf / Citation: Deniz, M. & Duban, N. (2025). İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesine
Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. Genç Mütefekkirler Dergisi, 6 (1), 88-115.

<http://doi.org/10.5281/zenodo.14973780>

Yayın Bilgisi/Publication Information

Makale Türü/ Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi/Date Received: 13.12.2024

Kabul Tarihi/Date Accepted: 19.01.2025

Sayfa Aralığı/ Page Range:88-115.

İntihal: Bu makale, intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.

Yayıncı / Published by: Nihat DEMİRKOL / TÜRKİYE

ÖZET

Bu araştırmanın amacı “İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi” kapsamında görev almış olan sınıf öğretmenlerinin projeye yönelik görüşlerini almaktır. Araştırmanın katılımcı grubunu amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi ile seçilen 2023-2024 eğitim öğretim döneminde Uşak ilinde “İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi”nde görev alan sekiz sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Yürütülen araştırmada, veriler projede görev alan öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin içerik açısından, her sınıf seviyesine göre olmaması, zaman ve uygulama saatleri gibi sorunların olmasına karşın projenin amaca hizmet eden faydalı bir proje olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Projenin içeriğinin yeni içeriklerle zenginleştirilip, güncellenip her sınıf düzeyine yönelik içeriklerin planlanması gerektiği ve yapılacak etkinlikler için belli bir zaman ayrılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dilimizin Zenginlikleri Projesi, Dilimizin Zenginlikleri, Türkçenin Zenginliği

ABSTRACT

The purpose of this research is to obtain the opinions of classroom teachers who took part in the "The Richness of Our Language in Primary Schools" project regarding the project. The participant group of the research consists of eight classroom teachers working in the "Richness of Our Language in Primary Schools Project" in Uşak in the 2023-2024 academic year, selected by the maximum diversity method, one of the purposeful sampling types. In the conducted research, data was collected from the teachers working in the project using a semi-structured interview form. Descriptive analysis method was used to analyze the data. In the research, it was concluded that the Riches of Our Language in Primary Schools Project is a useful project that serves its purpose, although there are problems such as content, not being suitable for all grade levels, and time and application hours. It was concluded that the content of the project should be enriched and updated with new contents, contents should be planned for each grade level and a certain time should be allocated for the activities to be carried out.

Key Words: The Richness of Our Language Project, The Richness of Our Language, Turkish Wealth

GİRİŞ

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir vasıta, kendine has kanunları olan ve bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli tam olarak bilinmeyen tarihlerde atılmış bir gizli antlaşmalar bütünü, seslerden örülmüş yapıdır (Ergin, 2020 s.25). Dil, bir anda düşünilemeyecek kadar çok fonksiyonlu, değişik açılardan bakılınca farklı özellikleri beliren, kimi sırları halâ çözülemeyen büyümlü bir varlık gibi ifade edilmektedir (Aksan, 2015, s.11). TDK'ya göre (2021) dil, duygu ve ifadeleri bildirmeye yarayan bir anlatım aracıdır. Kültürün ana unsurlarından biri olan dil, bir ulusun ortak değerlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasının tek sağlayıcısı olarak kabul edilir.

Atatürk'e (2010) göre, Türk ulusunun dili Türkçedir. Dünyada Türk dili en güzel, en mükemmel, en zengin dildir. Bunun için her Türk, dilini sever ve dilini yükseltmek için çalışır. Türk milleti için Türk dili kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk ulusu geçirdiği nihayetsiz felâketler içinde ahlâkının ananelerinin, anılarının, menfaatlerinin, kısaca, bugün kendi ulusunu oluşturan her şeyin dili sayesinde korunduğunu görüyor. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir. Türk dili, diğer dillerde az rastlanan bir yapıya sahiptir. Batılı dilcilerin hayranlıkla söyledikleri gibi kuralları, adeta bir matematikçi tarafından düzenlenmiş gibi kesin ve seçik, kendi kendini içinden türetebilen her yeni konuya yetişebilen her Türk'ün kolayca anlayabileceği yeni türeyen sözleri ile işlendiği zenginleşen bir dildir (Sinanoğlu, 2007, s.3).

Dil, bir sistemler bütünüdür. Sistemde görevli pek çok öge vardır. Bu öğelerin bir araya geliş şeklini düzenleyen ve bunların bir sistem içerisinde anlamlı birer birim hâline gelmesini sağlayan dil bilgisidir. Dil bilgisi, dildeki bu sistemliliği ortaya koymayı hedefleyen bir çalışma alanıdır (Erdem ve Çelik, 2011, s.1059). Dil bilgisi, dilin ses ve şekil özelliklerini, sözcük türlerini, cümle yapılarını ve tüm bunların anlamlı bir hale gelmesini sağlayan ve detaylarıyla inceleyen bilim dalıdır (Öztürk ve Ömeroğlu, 2015, s.70).

Dil bilgisi denince akla ilk önce Türkçenin ses, biçim ve tümce bilgisi ile genel kaideler bütünü gelir. Mevcut dilin bütün özellikleri ve dile ait yapıların özellikleri dil bilgisini oluşturmaktadır (Demir, 2013, s. 168). Dil bilgisi eğitimi ve öğretimi kuramsal bilgiler veren bir konu alanı değildir. Gaye, öğrenciye birtakım tanımlar ve kurallar öğretmek de olamaz. Bu öğretimle birey, ana dilin canlılığını, anlatım gücü ve imkânlarını görerek

ondan yazılı ve sözlü anlatımda yeterince faydalanabilmelidir (Sağır, 2002, s.32). Dil bilgisi öğretiminin gayesi dil bilgisi kurallarını ezberletmek değil, Türkçenin her alanda rahat bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Amaç dil bilgisi öğretmek değil, içinde yaşanan dili kavratmaktır (İşcan, 2007, s.253).

Eğitim kurumlarında dil bilgisi öğretimi, öğrencilerin ana dillerini etkili ve güzel bir şekilde kullanmayı öğrenip anlama ve anlatma becerilerini kazanıp; birbirleriyle ve içinde yaşamış oldukları çevreyle iletişim kurmayı amaçlar (Dolunay, 2010). Dil bilgisi öğretimi sadece bilgi aktarımı olarak görüldüğünden, aktarılan bilgilerin davranışa dönüştürülüp uygulamaya geçirilmesi gerekir (Kaygusuz, 2006, s.24).

Dil zenginliği, sözcük dağarcığının zenginliğini dile getirir. Bununla birlikte gelişmiş ve zengin bir dilde ifade incelik ve farklılıkları; zengin ve kullanışlı içerikli kavram ve düşünce kalıpları; dilin telkin, çağrışım ve seçkin uygulama örnekleri yoluyla zımni olarak dile getirdiği düşünceler; canlılık, renk, kıvraklık ve heyecan unsurları; birkaç sözcük ile geniş anlatı olanaklarının yaratılması ya da ilham edilmesi; dil bilinci, dil duygusu, dil estetiği; dilin vurgu, ritm ve ses uyumları gibi görevleri; sarahat, dakiklik ve ince anlam ayırımları duyarlılığı gibi nitelikler hep dil zenginliğini belirleyen ve simgeleyen niteliklerdir (Sayılı, 2001).

Bir dilin sözcük sayısının çok oluşu da o dilin zenginliğine işaret eder. Türkçe hem sözcük sayısı hem de ifade gücü bakımından oldukça zengindir. XVII. yüzyılda bir Fransız tarafından yazılan Türkçe Fransızca sözlükte on altı tane armut, kırk altı tane şeftali türü sıralanmıştır. Mesela “değnek- sopa” maddesi beş sayfa anlatılmıştır. Renk ve akraba isimleri ile bu isimlerin ifade yeteneği değerlendirildiğinde de Türkçe’nin çok zengin olduğu görülür (Aksan, 2019, s.54). Ayrıca çok eski yazılı eserlere sahip olan dillerin diğerlerine göre daha zengin olduğu bilinmektedir. Türk dilinin kökeni 1250 yıl öncesine dayanır. İngilizcenin kökeni XII. yüzyıla, Macarcanın kökeni ise ancak XIII. yüzyıla kadar inebilir. Rus dilinin en eski eseri ise XII. yüzyıldan kalma İgor’un Ordusu Hakkında Kaside adlı bir destandır (Caferoğlu, 1970, s.159).

Türkçenin sahip olduğu dil zenginliğini gelecek nesillere aktarmak, dilin zenginliğine zenginlik katmak, okulların eğitim-öğretim planlanmasının bu yönde düzenlenmesine bağlıdır. Okullarda yapılacak söz varlığını zenginleştirme çalışmaları ile öğrencilerin Türkçe’nin zenginliklerini tanımasını, kültür taşıyıcısı olan sözcüklerimizle buluşmasını,

buna bağılı olarak da dili iyi kullanmasını ve düşünce dünyasını geliştirmesini sağlamak amacıyla projeler yürütölmektedir. Bu projelerden biri olan “Dilimizin Zenginlikleri Projesi” 1 Kasım 2023 tarihinde tanıtımı yapılmış ve proje yürürlüğe girmiştir. Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nde öğrencilerin Türkçe’nin seçkin ve özgün eserlerini tanınması, eserlerde geçen sözcüklerin derinliklerini (çeşitli anlamlarını) öğrenmesi; Türk milletinin kültürünü, birikimini, düşünce dünyasını ve hayat tarzını söz varlığı içinde yeniden keşfetmesi amaçlanmıştır (MEB, 2023).

Alan yazın incelendiğinde dilimizin zenginlikleri ile ilgili az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu konuda yapılmış araştırmalar “Türkçenin Zenginliği ve Ana Dili Bilincinin Ortaokullarda Kazandırılması: 5. Sınıf Örneği” (Baskın, Demir 2017), “Türkçe Öğretiminin Üstünlükleri ve Zenginlikleri” (Güneş, 2016), “Türkçenin Söz Varlığı, Zenginlikler, Kayıplar” (Zülfikar, 2021) başlıklı çalışmalardır. İlkokul düzeyinde öğrencilerle ya da sınıf öğretmenleriyle yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda yapılan bu araştırma, gerek alan yazındaki boşluğu doldurmak gerekse İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’ne ilişkin dönüt alıp bundan sonraki projelere ışık tutma gereksinimiyle yürütölmüştür. Bu gereksinimden yola çıkılarak araştırmada sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi’ne ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin amaçları nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin kapsamında kimler yer almaktadır?
3. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin öğretmen ve öğrencilere katkıları nelerdir?
4. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin uygulama sürecindeki yaşantılar (olumlu-olumsuz) nelerdir?
5. İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’ne benzer ileriki projelere yönelik sınıf öğretmenlerinin önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemleri kapsamında fenomenoloj deseni kullanılmıştır. Fenomenolojinin amacı insan deneyimini anlamaktır (Van Manen, 2007). Fenomenoloji

araştırmacının, bir ya da daha fazla katılımcının bir fenomen veya kavramla ilgili anlayışlarını, duygularını, bakış açıları ve algılarını ifade etmelerini sağlayan ve bu fenomeni nasıl deneyimlediklerini tanımlamak için kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir (Rose, Beeby & Parker, 1995; Christensen, Johnson, Turner, 2015). Bu anlayıştan yola çıkılarak yapılan bu çalışmada fenomen olarak ülkemizde dilimizin etkili ve verimli bir biçimde kullanılmasını destekleyen bir proje olan “İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi”nin temel alınması fenomenolojik bir araştırma olması için ilk koşulu sağlamaktadır. Fenomenolojik araştırmanın ikinci koşulu olarak da sözü edilen fenomen olan projede görev almış öğretmenlerin bu projeye ilişkin geçirdikleri yaşantıdaki deneyimlerini paylaşmaları kabul edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU (KATILIMCILAR)

Araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem araştırmacının, çalışmanın amacına uygun olarak evreni temsil ettiğine inandığı örnekleme seçtiği örnekleme türüdür (Neuman, 2014). Bu çalışmada çalışma grubu belirlenirken katılımcıların İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesinde görev almış olan şehrin farklı bölgelerinde çalışmakta olan, il merkezinden iki sınıf öğretmeni, ilçe merkezinde görevli iki sınıf öğretmeni ve köy okulunda görevli dört sınıf öğretmeni olmak üzere üçü kadın beşi erkek toplam sekiz sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çalışma grubuna ait bilgiler

<i>Kurum</i>	<i>Meslek</i>	<i>Yaş</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>Görev Yaptığı Yer</i>	<i>Kıdem Yılı</i>
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	35	Erkek	Lisans	İlçe Merkezi	13
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	45	Kadın	Yüksek Lisans	İl Merkezi	24
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	47	Kadın	Lisans	Köy	24

Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	50	Kadın	Lisans	Köy	25
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	41	Erkek	Yüksek Lisans	Köy	18
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	49	Erkek	Lisans	İl Merkezi	27
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	35	Erkek	Lisans	Köy	9
Milli Eğitim Bakanlığı	Sınıf Öğretmeni	40	Erkek	Lisans	İlçe Merkezi	14

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formundaki soruların iç geçerliliğini sağlamak için görüşme formu uzman kişilerin (sınıf eğitimi alanında çalışan iki öğretim üyesi, nitel araştırmalarda yetkin iki öğretim üyesi) görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan formda yer alan her bir soruya ilişkin uzman görüşleri incelenmiş ve önerileri doğrultusunda görüşme formunda yer alan sorular yeniden düzenlenerek forma son şekli verilmiştir.

Araştırmada güvenilirlik çalışması kapsamında, araştırmacılar ve bir alan uzmanının birbirinden bağımsız biçimde yaptıkları kodlamalar karşılaştırılmış ve Miles and Huberman'ın güvenilirlik formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$) kullanılarak uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Yapılan bu işlem sonucunda güvenilirlik %92 olarak hesaplanmıştır.

Dokuz sorudan oluşan görüşme formu, 2024 yılı nisan ve mayıs aylarında kullanılarak yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sekiz kişilik çalışma grubundaki her bir katılımcıyla yapılan yüz yüze bireysel görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebildiği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada ilkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri önceden belirlenen tematik kuramsal bir çerçeve kapsamında oluşturulan sorulara dayanarak betimsel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu çalışmada katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılarla desteklenmiş, araştırma geçerliliği artırılmıştır. Doğrudan alıntılar belirtilirken katılımcıların gerçek isimleri yerine kod harfler kullanılmıştır.

ARAŞTIRMA ETİK İZİNLERİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ETİK KURUL İZİN BİLGİLERİ:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi= 22.05.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 2024/184-09

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi’ne yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri analiz edildiğinde yedi tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar; projeye ilişkin genel bakış, proje kapsamında yapılan etkinlikler, projenin öğrencilere katkıları, projenin

öğretmenlere katkıları, etkinlik adımları ve uygulama sürecine yönelik görüşler, projenin planlama ve uygulama sürecinde yaşanan sorunlara yönelik görüşler ve projenin geliştirilmesine yönelik öneriler şeklindedir.

İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi'ne yönelik sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmelerin analizinden ortaya çıkan tema ve alt temalar aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi'ne genel bakışına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Projenin kazanımları	1-Kendi ana dilini konuşmasını sağlar (HD, EK, ED, EÇ, EG) 2-Dilimizin zenginliklerinin farkına varmasını sağlar (HD, FA, DY, MD, KÇ) 3-Söz varlığını geliştirmesini sağlar (FA, EK, MD, ED, EÇ) 4-Seçkin ve özgün eserleri tanımasını sağlar (DY)
Projenin içeriği	1-Söz varlığını geliştiren sözcükler (FA, EK, DY, ED, EÇ) 2-Projedeki kılavuz etkinlikleri (MD, DY) 3-Yarışmalar (HD) 4-Türkçe kaynaklar (FA) 5-Sınıf içi etkinlikler (HD)
Projenin uygulama süreci	1-Eğitim öğretim yılı boyunca (HD, FA, DY, MD, ED, EÇ, EG) 2-Aylık etkinlikler şeklinde (HD, EK, DY)

Tablo 2 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginliklerine yönelik genel bakışları “projenin kazanımları, içeriği ve uygulama süreci” temaları altında toplanmıştır. Elde edilen verilere göre öğretmenler bu projenin akazanımlar açısından en çok öğrencilerin kendi ana dilini etkili konuşmasına, dilimizin zenginliklerinin farkına varmalarına ve söz varlığına katkı sağladığına vurgu yapmaktadır. İçerik açısından söz

varlığını geliştiren sözcüklerin olduğuna, projede kılavuz etkinliklere yer verildiğine dikkat çekmektedir. Süreç açısından ise projenin yıl boyunca sürdüğünü ve sürecin aylık etkinlikler şeklinde gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Temalar altındaki aklte temalara ilişkin öğretmen görüşlerinden bir kısmı şunlardır:

Öğretmenler projeyi amaç açısından ifade ederken HD: *“Tabi amaç açısından öğrencilerimizin yabancı dillerden arınmış olarak kendi ana dillerini kullanmalarını sağlamak ve ana dilinin zenginliklerinin farkına varmasını sağlamaktır.”* diyerek dile getirmiştir.

EÇ: *“Amaç açısından çocuğun anlama ve anlatma becerisini geliştirmesi, dilimizi etkili kullanmasını sağlamak, dilimizin zenginliklerini daha iyi tanıyıp milli kültürümüzü daha iyi anlamasını sağlamak.”* diyerek dile getirmiştir.

MD: *“Okullarda öğrencilerin söz varlığını geliştirme, öğrencilerin dilimizin zenginliklerini tanımalarını sağlama.”* olarak açıklamıştır.

Öğretmenler projeyi içerik açısından ifade ederken FA: *“İçerik olarakta Türkçe kaynaklar, söz varlığı gibi unsurlar.”* diyerek dile getirmiştir.

EK: *“İçerik açısından da faaliyet planına baktığımda kelimeler, atasözleri, deyimler şiirler böyle eşit oranda yer verilmiş.”* ifadelerini kullanmıştır.

ED: *“İçerikte dilimizdeki özgün eserler, atasözlerimiz, deyimlerimiz özdeyişlerimiz, TDK sözlüklerimiz, hikâyelerimizin tamamı içerikten sayılabilir bu projede.”* diye ifade etmiştir.

DY: *“İçerik MEB’in yayınladığı içerikler ve etkinlikler kullanılmakta.”* diye dile getirmiştir.

MD: *“Proje bize gönderilen kılavuzdaki aylık konulara göre işliyoruz.”* diye ifade etmiştir.

Öğretmenler projeyi süreç açısından eğitim öğretim yılı boyunca ifade eden öğretmenlerden FA: *“Süreçte eğitim-öğretim süreci içerisinde bunu alabiliriz.”* diye belirtmiştir.

ED: “Süreçte bir öğretim yılı içerisinde birinci dönem başında başlamıştık. Hazirana kadar devam eden süreç içerisinde verecez.” diye belirtmiştir.

EÇ: “Bi de süreç açısından süreç açısından Milli Eğitim Bakanlığının göndermiş olduğu uygulama kılavuzunda Kasım 2023 yılından başlayıp Haziran 2024 yılı eğitim öğretim yılı sonuna kadar devam ediyor.” diye belirtmiştir.

Aylık etkinlikler şeklinde dile getiren EK: “Süreç açısından her ay belirlenmiş etkinliklerin olduğunu her aya bir etkinlik adı verildiğini işte bu etkinlikler kapsamında ulaşılması gereken hedeflerin neler olduğunu açıkladığını görüyorum. Süreçte bu şekilde aylık şekilde dağıtılmış.” diye belirtmiştir.

DY: “Süreçte ise eylülde hazirana kadar çalışmalar aylık olarak planlanıp yapılmaktadır.” diye belirtmiştir.

HD: “Süreç açısından ise planlama tüm eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde aylık etkinlikler şeklinde yapılmıştır.” diye belirtmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nde yürütülen etkinliklere ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Kılavuz Kaynaklı Etkinlikler	1-Kelime dağarcığını geliştirmesine yönelik etkinlik (DY, MD, FA, EG, ED,) 2-Klasik eser okumaya yönelik etkinlik (EÇ, FA, EG, ED, MD) 3-Deyimler ve atasözleri Okumalarına yönelik etkinlik (EÇ, EK, EG, HD) 4-Yarışmalara yönelik etkinlik (FA, EK, EG, HD) 5-Çocuk şiirleri okumalarına yönelik etkinlik (FA, EK, ED) 6-Dede Korkut okumalarına yönelik etkinlik (EÇ, FA, ED) 7- Türkü ezberleme çalışmalarına yönelik etkinlik (EÇ, HD) 8-Masal okumalarına yönelik etkinlik (FA, EG)

		9- Afiş ve tasarım hazırlamaya yönelik etkinlik (FA)
İnternet Etkinlikler	Kaynaklı	1- İnternetteki örnek çalışmalara yönelik etkinlik (EK) 2- WEB 2.0 araçlarıyla birlikte yapılan etkinlik (EK)

Tablo 3 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında yapılan etkinliklere yönelik görüşleri “Kılavuz kaynaklı etkinlikler ve İnternet kaynaklı etkinlikler” temaları altında toplanmıştır. Bu görüşler doğrultusunda öğretmenler proje kapsamında yapılan etkinliklerin en fazla kılavuz kaynaklı etkinlikler olduğunu belirtmişlerdir. İnternet kaynaklı çalışmalara yönelik etkinliklerin sadece bir öğretmen tarafından yapıldığı görülmüştür. Sözü edilen alt temalara ilişkin öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılar şunlardır:

Kılavuz Kaynaklı etkinlikler ile etkinlik yapan öğretmenlerden MD: “Bakanlığın bize gönderdiği kılavuz ışığında, aylık belirtilen takvimi uyguluyoruz. Örneğin sözlük çalışması yapıyoruz, bu da söz varlığının gelişmesine katkı sağlıyor.” diye görüşünü belirtmiştir.

FA: “MEB programlarında izledik. Bilgi açısından kelime dağarcığını geliştirdi çocuklarda.” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

DY: “MEB’in yayınladığı kılavuzda yer alan etkinlikleri yıllık çalışma planı şeklinde hazırladım. Sonra öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak etkinlikleri yaptırıyorum. Bilgi açısından söz varlığı gelişir, dil bilinci geliştirir, Türkçeyi daha iyi kullanmak için sözcüklerin anlamını öğrenir.” diye görüşünü ifade demiştir.

ED: “Şimdi Bakanlık bize bir kılavuz gönderdi. Bakanlığın belirlediği kılavuz ve aylık çalışma takvimindeki kazanımları sınıflarımızın seviyesine göre çeşitlendirip uyguluyoruz. Kelime hazinelerinin gelişmesini sağladığını düşünüyorum ben.” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

Yapılan etkinlikler sonucunda EK: “Öğrencilere hani bilgi açısından bu proje öğrencilerin atasözü ve deyimleri daha fazla tanınmasına ve öğrenmesine imkân sağlıyor.” diye görüşünü açıklamıştır.

HD: “Tabi bilgi açısından öğrenciler kendi dillerinde bilmediği ve çok fazla kullanmadığı birçok kelime, atasözü, deyim öğrendiler.” diye görüşünü belirtmiştir.

EG: “Şimdi pano hazırlığı yaptık. Sözlük çalışması yaptık sınıf olarak.” diye görüşünü belirtmiştir.

FA: “Kitapçıklar yapıldı. Bu kitapçıklarda tekrar sözlük yaptık öyle.” sözleriyle görüşünü dile getirmiştir.

İnternet kaynaklı etkinlik yapan EK: “Bu kazanımlara yönelik olarak da uygulama kılavuzundaki örneklerden yararlanıyorum veya internetteki örnek çalışmalara göz atıyorum bunlardan yararlanıyorum. Benim açımdan da mesela farklı Web 2.0 araçları kullandım yani bunları tanımış oldum bu Web 2. 0 araçlarını karşılaştırdım bu uygulamaları işte diğer derslerimde de kullandım. İşte bu durum öğrencilerin diğer derslerde de hani okul derslerine de ilgisini artırmış oldu bu sayede.” biçiminde görüşünü açıklamıştır.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin öğrencilere katkılarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Bilgi Açısından	1-Söz dağarcığını tanınması, geliştirmesi (MD, FA, EG, DY) 2-Atasözleri ve deyimleri tanınması (EK, HD, ED, EG) 3-Masal öğrenmesi (ED, EÇ) 4-Şiir ezberlemesi (ED)
Beceri Açısından	1-Ürün ortaya koyması (MD, ED, FA) 2-Sözlük(özgün) tasarım oluşturması (MD, ED, FA) 3-Atasözleri ve deyimleri kullanması (EK, EG) 4-Şiir paylaşılması (EK, ED)

	5-Etkili konuşma becerisine katkı sağlaması (DY, EÇ) 6-Kitap okuma alışkanlığı kazanması (FA) 7-Üst düzey becerilerine katkı sağlaması (FA)
Duyuşsal Açısından	1-Diline karşı olumlu (ilgi, sevgi, merak) tutum geliştirmesi (MD, EÇ, EK) 2-Anadilini öğrenmeye istekli hale gelmesi (HD, ED) 3-Sosyal becerileri geliştirmesi (EG, FA) 4-Etinliklere olan ilginin artması (EK)

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesinin öğrencilere olan katkısına ilişkin görüşleri “Bilgi açısından, Beceri açısından, Duyuşsal açıdan” temaları adı altında toplanmıştır. Elde edilen verilere göre öğretmenler bu projenin bilgi açısından öğrencilerin en çok söz dağarcığını tanıması, geliştirmesi ile atasözleri ve deyimleri tanımasına katkı sağladığına vurgu yapmaktadır. Beceri açısından ürün ortaya koyması ve sözlük (özgün) tasarım oluşturmalarına katkı sağladığı görülmüştür. Duyuşsal açıdan diline karşı olumlu (ilgi, sevgi, merak) tutum geliştirmesine ve anadilini öğrenmeye istekli hale gelmesine katkı sağladığına vurgu yapılmıştır. Ulaşılan verilere yönelik öğretmen görüşlerinden bir kısmı şunlardır:

Projenin öğrencilere bilgi açısından katkılarına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden MD: “*Dilimizdeki sözcük dağarcığını tanyorlar, geliştiriyorlar*” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

ED: “*Öğrencilerimizin çocukluk yaşlarından itibaren dilimiz Türkçe ile ilgili sözcük dağarcığının gelişmesine, anlamalarına hâkim olmalarını ve doğru kullanmalarını amaçlamakta bence. Kelime hazinelerinin gelişmesini sağladığını düşünüyorum ben.*” diyerek görüşünü belirtmiştir.

FA: “*Bilgi açısından kelime dağarcığını geliştirdi çocuklarda.*” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

Projenin öğrencilere beceri açısından katkılarına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden MD: “*Örneğin sözlük çalışması yapıyoruz, bu da söz varlığının gelişmesine katkı sağlıyor.*” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

FA: *“Beceri açısından da yazı yazma, resim çizme, dil öğrenme konularında geliştiler. Buna benzer masallar yazdı çocuklar çok keyifli geçti. Kitapçıklar yapıldı. Bu kitapçıklarda tekrar sözlük yaptık öyle.”* sözleriyle görüşünü açıklamıştır.

ED: *“Beceri açısından da örneğin bir Sözlük tasarımı vardı. Yazı yazma gibi etkinliklerimiz vardı.”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

Projenin öğrencilere duyuşsal açıdan katkılarına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden EK: *“Duyuşsal açıdan da öğrencilerin özellikle atasözü, deyim ve şiiirlere yönelik böyle yapılan etkinlikler yarışmalarla ilgilerinin arttığını gözlemledim.”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

EÇ: *“Duyuşsal açıdan Türk dilini daha iyi tanıyarak daha çok sevmesini sağlıyor.”* sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

MD: *“Dilimiz Türkçeye karşı sevgilerini, ilgilerini ve meraklarını artırıyor.”* cümlesiyle görüşünü belirtmiştir.

HD: *“Duyuşsal açıdan bakarsak anadilinin farklı farklı yönlerini ve özelliklerini öğrenmek için etkinlik yapmaya hevesli veya istekli hale geldiler.”* diyerek görüşünü dile getirmiştir.

ED: *“Duyuşsal açıdan da Türkçeyi düzgün kullanma konusunda bir farkındalık ve istek duymalarını sağladığını düşünüyorum bence çocukların.”* diyerek görüşünü açıklamıştır.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi'nin öğretmenlere katkılarına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Anadile Yönelik Katkı	1-Ana dilini öğrenme, aktarma konusunda farkındalık yaratması (EÇ, DY, HD, EG, FA, MD, ED, EK)
Mesleki Katkı	1-Anadilini öğretmede farklı yöntem, teknik kullanılması (EÇ, HD) 2-Web 2.0 Araçlarını tanıma, öğrenme ve kullanılması (EK)

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesinin öğretmenlere olan katkısına ilişkin görüşleri “Ana dile yönelik katkı, Mesleki katkı” temaları adı altında toplanmıştır. Öğretmenlere göre bu projenin ana dile yönelik katkısının en çok ana dilini öğrenme, aktarma konusunda farkındalık yarattığı belirlenmiştir. Mesleki katkı konusunda ana dilini öğretmede yöntem, teknik kullanması ve Web 2.0 araçlarını tanıma, öğrenme ve kullanılması konusunda katkı sağladığına ilişkin görüşlerin hakim olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan temalara ilişkin öğretmen görüşlerinden bir kısmı şunlardır:

Projenin öğretmenlere ana dile yönelik katkısına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden EG: *“Dilimizin zenginliğini önce kendimizin görmesini sağladı. Bizde şunu fark ettik en azından şahsım adına bizde kullanmadığımızı fark ettik atasözleri ve deyimleri önce kendimizin görmesini sağladığı için bu sürecin ne kadar önemli olduğunu fark ettik ve içselleştirme meydana geldi biz bu süreci içselleştirdiğimiz için daha inanarak çocuklara aktarmaya başladık.”* sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

FA: *“Biz öğretmenlerinde gündelik hayatta kullandığı kelime sayısı arttı çocuklarla birlikte bunu daha çok geliştirdik olumlu etkileri böyle diyebiliriz.”* sözleriyle görüşünü belirtmiştir.

EÇ: *“Ayrıca Türk dilini öğretme konusunda farkındalık yarattı.”* sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

MD: *“Öğrencilere dilimizle ilgili zenginlikleri aktarması açısından öğretmenlere büyük rol düşüyor. Bu rolü yerine getirme noktasında olumlu katkı sağlamaktadır.”* sözleriyle görüşünü açıklamıştır.

Projenin öğretmenlere mesleki katkısına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden HD: *“Şöyle sürece öğrenci ile aktif katılarak öğrencilere ana dilini öğrenirken rehber oldular. Bir de Türkçeyi eğlenerek öğretmenin farklı yollarını keşfettiler.”* sözleriyle görüşünü dile getirmiştir.

EÇ: *“Türk dilini kullanmayı öğretme konusunda çeşitli yöntem ve tekniği nasıl kullanacağımız konusunda yardımcı oluyor.”* sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

EK: *“Benim açımdan da mesela farklı Web 2.0 araçları kullandım yani bunları tanıdım oldum bu Web 2. 0 araçlarını karşılaştırdım bu uygulamaları işte diğer derslerimde de*

kullandım. İşte bu durum öğrencilerin diğer derslerde de hani okul derslerine de ilgisini artırmış oldu bu sayede.” sözleriyle görüşünü açıklamıştır.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi'nin uygulamasına ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Etkinlik Adımları	1-Öğrenciler için uygun olması (DY, ED, MD, FA) 2-Açık ve anlaşılır olması (DY, EK, HD) 3-Yol gösterici nitelikte olması (EK) 4-Zengin İçeriğe sahip olması (EÇ) 5-Eğitici ve Eğlenceli olması (EÇ) 6-Geliştirilmeli olması (EG)
Uygulama Süreci	1-Uygulama süresi açısından uygun olması (MD, EÇ, ED, DY) 2-4.Sınıflar için süre yetersizliği olması (EG, HD, EK) 3-Öğrencileri teşvik edici olması (FA) 4-Eğlenceli etkinliklere sahip olması (FA)

Tablo 6 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesinin uygulama biçiminin yönelik görüşleri “etkinlik adımları, uygulama süreci” temaları adı altında toplanmıştır. Elde edilen verilere göre öğretmenler bu projenin etkinlik adımlarına yönelik en çok öğrencilere uygun olması ile açık ve anlaşılır olmasına vurgu yapmışlardır. Uygulama sürecine yönelik en çok uygulama süresi açısından 1. 2. ve 3. Sınıflar açısından uygun olduğu ancak 4.sınıflar için sürenin yetersiz olduğuna vurgu yapmışlardır. Temalara ait öğretmen görüşlerinden bir kısmı şunlardır:

Projenin faaliyet adımlarına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden DY: “Faaliyetler öğrencilere rahatlıkla uygulanabilecek durumda.” diyerek görüşünü belirtmiştir.

ED: *“İlkokullarda uygulanabilecek türden faaliyetler vardı faaliyetler planlanmış adımlar bence uygun.”* diyerek görüşünü ifade etmiştir.

MD: *“Faaliyetler ilkokul öğrencilerinin yapabileceği türden.”* diyerek görüşünü ifade etmiştir.

FA: *“Açıkçası her ay farklı faaliyet olması güzeldi adım adım olması yapılabilir olmasını kolaylaştırdı.”* cümlesiyle görüşünü ifade etmiştir.

EK: *“Faaliyet adımları gayet açıklayıcı ayrıntılı her faaliyet için yeterince yol gösterici nitelikte olduğunu düşünüyorum.”* diyerek görüşünü dile getirmiştir.

DY: *“Faaliyet adımları açık ve anlaşılır.”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

HD: *“Açıklayalım etkinlikleri uygulama konusunda bir sıkıntı yaşanmazken.”* diyerek görüşünü dile getirmiştir.

Projenin uygulama sürecine yönelik görüş bildiren öğretmenlerden MD: *“Kasım-Haziran dönemleri arası uygulanacak. Bir eğitim-öğretim yılı devam etmesi süreç açısından olumlu.”* diye görüşünü açıklamıştır.

ED: *“Faaliyet planı kasım ve kasımda başlamıştık sanırım haziran ayları içerisinde planlanmış bir süreç. Yıl boyunca devam etmesi açısından da uygun buluyorum ben.”* diyerek görüşünü dile getirmiştir.

DY: *“Proje süresi etkinliklerin uygulanması açısından yeterli.”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

HD: *“Şöyle ürün ortaya koymayı gerektiren proje ve etkinliklerin süresi biraz daha uzun olabilir.”* diyerek görüşünü ifade etmiştir.

EG: *“Mesela 1.sınıfta serbest etkinlikler dersi varken 4.sınıfta öyle bir ders yok dolayısıyla uygulama anlamında birazcık bu noktalarda geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. 4.sınıf gibi işte serbest etkinlik dersinin olmadığı sınıflarda bu sürenin yetersiz olduğunu düşünüyorum.”* sözleriyle görüşünü açıklamıştır.

EK: *“Proje iki yarıyla 1.dönem 2.dönem bölünerek aylara dağıtılmış yani ilk bakışta süre sıkıntısı yaşanmayacak gibi bir izlenim gösteriyor ancak her faaliyet için belirlenmiş*

üç ila sekiz adımdan oluşan faaliyet adımları var işte bu da diğer derslerin işleniş süresini olumsuz etkileyebiliyor.” diyerek görüşünü dile getirmiştir.

FA: “Sürece sahip çıkınca daha iyi bir dil kullanımına geçildi sınıfta ve okulda hatta ildeki yarışmaların olması öğrencileri teşvik etti.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi'nin uygulama sürecindeki sorunlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Etkinlik ve İçeriğe Yönelik Sorunlar	1-Etkinlikler her sınıf düzeyine uygun değildir (DY, FA) 2-Türkçe olmayan sözcüklere yer verilmesi (ED, MD) 3-Eş sesli kelimelere yeterince yer verilmemiştir (ED) 4-Örnek etkinlik yetersizliği (HD) 5-Benzer etkinliklere yer verilmesi (EG)
Süreye Yönelik Sorunlar	1-Zaman yetersizliği (EK, EÇ)

Tablo 7 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesinin Planlama ve uygulama sürecinde yaşanan sorunlara yönelik görüşleri “Etkinlik ve İçeriğe yönelik sorunlar, süreye yönelik sorunlar” temaları adı altında toplanmıştır. Öğretmenler bu projenin etkinlik ve içeriğine yönelik sorunların en çok etkinliklerin her sınıf düzeyine uygun olmadığı ve Türkçe olmayan sözcüklere yer verildiği konusuna vurgu yapmışlardır. Süreye yönelik sorunlar kısmında ise zamanın yetersiz olduğuna vurgu yapmışlardır. Temalar ışığında öğretmen görüşlerinden bir kısmı şunlardır:

Projenin Etkinlik ve içerik ile ilgili sorunlara yönelik görüş bildiren öğretmenlerden DY: “Projede yer alan etkinlikler yaş ve sınıf grubuna göre ayrı şekilde düzenlenebilir.” diyerek görüşünü belirtmiştir.

FA: “İlkokul kademesi 1 ve 2 ile 3 ve 4.sınıfların konuların ayrı olması daha güzel olurdu.” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

ED: “Örneğin bilen oturur ve kelimesinde eş anlamlısı bulunacak örneğin oysaki bu eş anlamlı kelimelerin çoğu dilimize Arapça ve Farsçadan yerleşmiş kelimeler. Biz burda eş anlamlılarının ikisini beraber çocuğa kavratmak pekiştirmek yerine Türkçe olanının

teşvik edici yönde olması ve planın bu şekilde yapması olması gerektiğini düşünüyorum.” diyerek görüşünü açıklamıştır.

MD: “Dilimizde İngilizce, Arapça, Farsça kelimelerden arındırılmış kelimelerin seçilip kullanımını sağlayacak etkinlikler planlamalıdır.” diyerek görüşünü açıklamıştır.

ED: “Ayrıca eş sesli kelimelere çok yer verilmediğini gördüm.” diyerek görüşünü belirtmiştir.

HD: “Ürün ortaya koyma sürecinde öğrencilere örnek olabilecek çok fazla örnek bulunmadı.” sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

EG: “Benzer içeriklerin öğrencilerde tekrara düştüğünü görüyorum mesela.” diyerek görüşünü dile getirmiştir.

Projenin zaman kısmındaki sorunlar hakkında görüş bildiren öğretmenlerden

EK: “Uygulama sürecinde en büyük sıkıntı bence zaman sıkıntısı.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

EÇ: “Proje uygulama kısmında sürenin yeterli olmaması.” sözleriyle görüşünü belirtmiştir.

Tablo 8. Sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesi’nin uygulama sürecindeki sorunlara ilişkin görüşlerinden ortaya çıkan tema ve alt temalar

Tema	Alt tema
Projeye içerik ekleme	1-Her sınıf düzeyine uygun etkinliklerin eklenmesi (HD, ED, EK) 2-Destekleyici materyaller hazırlanıp eklenmesi (MD, HD) 3-Aileleride kapsayan etkinliklere ver verilmesi (MD, DY) 4-Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilere uygun etkinlikler eklenmesi (HD) 5-Günlük yaşama aktarılabilecek etkinliklerin eklenmesi (ED) 6-5N1K Etkinlikleri eklenebilir (DY) 7-İlgi çekici etkinlikler eklenmesi (FA)
Projede güncelleme yapma	1-Projeye süreklilik kazandırılması (EÇ, EG)

	2-Disiplinler arası bir anlayışlı ile yeniden düzenlenmesi (FA)
	3-Etkinliklerin sadeleştirilmesi (EK)

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Dilimizin Zenginlikleri Projesinin geliştirilmesine yönelik önerileri “Projeye içerik ekleme, projede güncelleme yapma” temaları adı altında toplanmıştır. Öğretmenler projeye yeni bir içerik ekleme konusunda her sınıf düzeyine uygun etkinliklerin eklenmesi, destekleyici materyallerin hazırlanıp eklenmesi ile Aileleri de kapsayan etkinliklere yer verilmesi konusunda vurgu yapmışlardır. Var olan projede güncelleme yapmaya ilişkin ise projeye süreklilik kazandırılması, disiplinler arası bir anlayışla ile yeniden düzenlenmesi ile etkinliklerin sadeleştirilmesi konularına vurgu yapmışlardır. Temalar ışığında öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılar şunlardır:

Projeye yeni bir içerik ekleme hakkında görüş bildiren öğretmenlerden EK: *“Ben hani diğer derslere ayrılan süreleri olumsuz etkilememesi için hani bu etkinlikler her sınıf ortak değilse sınıf bazlı ayrı ayrı seyretiler. Her sınıfa ayrı bir faaliyet etkinliği planlanırsa bence daha iyi olur. Mesela masal okumaları işte Dede Korkut Hikâyeleri bunlar her sınıf kademesine vermek yerine işte sadece 3.sınıf ve 4.sınıflara dağıtılabilir bunlar. İşte türkü ezberleme şiir ezberleme gibi faaliyetler de 1.sınıf 2.sınıf öğrencilerine dağıtılabilir. Böylece diğer derslerin sürelerini de olumsuz etkilememiş oluruz.”* diyerek görüşünü açıklamıştır.

ED: *“Öneri olarak biraz önce bahsettiklerimden ziyade birde 1.sınıf düzeyinde biz okuma-yazma becerisi kazanıncaya kadar bazı faaliyetler sınırlı uygulayabildik. 2.3. ve 4’te uygulayabildik. Bir sonraki yılda daha fazla çeşitlendirip biraz daha yaşama kazandırılmış olması dileyin bence.”* sözleriyle görüşünü ifade etmiştir.

HD: *“İlkokul seviyesinde ürün ortaya koyma, proje gerçekleştirme hususunda daha basit düzeyde etkinlikler düzenlenebilir.”* diyerek görüşünü belirtmiştir.

MD: *“Türkçe unutulmaya yüz tutmuş kelimelerimizden oluşan öğrencilerin seviyelerinde tekerleme, şiir, hikâye envanteri hazırlanabilir.”* diye görüşünü dile getirmiştir.

HD: “Örnekler bakımından somut olarak daha fazla açıklayıcı resim, video gibi kaynaklara ihtiyaç var.” sözleriyle görüşünü belirtmiştir.

MD: “Proje sadece okullar ve öğrencilerle sınırlı kalmamalı, velilere de ulaşılmalı.” sözleriyle görüşünü belirtmiştir.

DY: “Proje sadece okul ile sınırlı kalmamalı. Halk için Halk Eğitim Merkezlerinde kurslar açılabilir, diksiyon eğitimleri verilebilir.” diyerek görüşünü belirtmiştir.

HD: “Proje hazırlanırken öğrencilerin içinde buldukları sosyal ekonomik şartlar göz önünde bulundurulmalıdır.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

ED: “Biraz daha sınıf ders işleyişi şeklinde değil de bunu yaşantımıza aktaracak şekilde bir planlama yapılabilir.” diyerek görüşünü dile getirmiştir.

DY: “Projeye etkinlik olarak 5NİK çalışması eklenmeli.” diye belirtmiştir.

FA: “Her öğrenci için (bireysel farklılıklar için daha doğrusu) ilgi çekici etkinliklerde eklenebilir.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

Projenin öneri kısmında olan var olan projede güncelleme hakkında görüş bildiren öğretmenlerden EÇ: “Projenin devam ettirilmesi önemli. Türk dilinin zenginliklerini öğretmesi açısından projenin sürekli olarak sürdürülmesi taraftarıyım.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

EG: “Güzel bir çalışmaya başlandı dolayısıyla bazı kazanımlar elde ediyoruz. Biz bu elde edilen kazanımların kaybolmayarak geliştirilmesini ve devam ettirilmesi gerektiğini tavsiye edebiliriz söyleyebilirim.” sözleriyle görüşünü açıklamıştır.

FA: “Resim, şiir, matematik dersleriyle ilişkilendirilerek. EBA da etkinliklere yer verilebilir.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

EK: “Hani bu etkinlikler her sınıf ortak değil de sınıf bazlı ayrı ayrı seyretililebilir.” sözleriyle görüşünü dile getirmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada MEB tarafından başlatılan İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi'ne yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. Dilimizin Zenginlikleri Projesi hakkında öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde bu görüşler ‘‘Amaç açısından, İçerik açısından, Süreç açısından’’ temalara ayrıldığı görülmüştür. Projeye yönelik olarak öğrencilerin ana dilini konuşmasına katkı sağladığı, dilimizin zenginliklerinin farkına varılmasını sağladığı, Türkçede söz varlığını geliştirdiği ve bu projenin süreklilik kazanması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu proje ilk kez uygulandığından dolayı literatürde bu sonuçlara benzer sonuçlar bulunmamakla birlikte, benzer projelerden elde edilen ve bu konuda ulaşılan sonuçları destekleyen veriler mevcuttur. Bayraktar ve Erkoç (2020) gerçekleştirdikleri çalışmada ana dilini öğrenmede yaşanan sorunların başında Türkçe öğretim programlarının yetersiz olduğuna vurgu yapmaktadır. Programdan kaynaklanan sorunların başında ise mevcut Türkçe dersi öğretim programının eski programları tekrar etmesi, programların tasarlanma sürecinde öğretmenlerin yeterince söz sahibi olmaması, dil bilgisi öğretimi konusunda yeterli kazanımların olmaması ve öğretim programının açıklayıcı nitelikte olmamasını dile getirmektedir. Ayrıca Türkçe öğretim programında etkinlik ve örneklere yeterince yer verilmemesi, öğretmenlerin etkinlik ve öğretim yöntemi seçiminde ders kitapları dışında farklı bir kaynaktan yararlanmamaları gibi sorunların da ana dilini öğrenmede bir engel olarak görülmüştür. Millî Eğitim Bakanlığının başlattığı ‘‘Dilimizin Zenginlikleri Projesi’’ Bayraktar ve Erkoç’un (2020) dile getirdiği sorunları, özellikle zengin etkinlik ve açıklayıcı örneklerle desteklemesi bu sorunları giderme konusunda katkı sağlayabilir. Dilimizin Zenginlikleri Projesi hakkında öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde; projede bulunan farklı etkinliklerle öğrencilerin farklı becerilerini geliştirdiği, ana dilimizin zenginliklerinin farkına varmaları açısından önemli olduğu görülmüştür. Söz varlığını geliştirmesi öğrencilerin ana dili bilincini geliştirme ve Türkçenin zenginliklerini göstermesi açısından önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında yapılan etkinliklerin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sözcük dağarcığını geliştirmesine yönelik yapılan etkinlikler, deyimler ve atasözleri okumalarına yönelik yapılan etkinlikler ve klasik eser okumaya yönelik yapılan etkinliklerin yeterli sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ters düşen Baskın ve Demir (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise, Türkçe'nin

zenginliklerini kavrayabilmeleri için Türkçe derslerindeki etkinlikler olmak üzere diğer eğitim-öğretim etkinliklerinde Türkçe sözcüklerin ve diğer anlatım imkânlarının göstermesi açısından ve çalışma kitaplarının Türkçe dil bilincini sağlaması açısından yeterli olmadığı ifade edilmiştir.

İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, bu projenin bilgi açısından en çok söz dağarcığını tanınması, geliştirmesi ile atasözleri ve deyimleri tanınmasına katkı sağladığına inandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Beceri açısından ürün ortaya koyması ve sözlük (özgün) tasarım oluşturmalarına katkı sağladığı görülmüştür. Duyuşsal açıdan diline karşı olumlu (ilgi, sevgi, merak) tutum geliştirmesine ve ana dilini öğrenmeye istekli hale gelmesine katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer biçimde Sayılı (2001) tarafından yapılan araştırmada, gelişmiş ve zengin bir dilde ifade incelik ve farklılıkları; zengin ve kullanışlı içerikli kavram ve düşünce kalıpları dil zenginliğini belirleyen ve simgeleyen nitelikler olarak ifade edilmiştir.

Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında sınıf öğretmenlerinin bu projenin ana dile yönelik katkısının en çok ana dilini öğrenme, aktarma konusunda farkındalık yarattığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki katkı konusunda ana dilini öğretmede yöntem, teknik kullanması ve Web 2.0 araçlarını tanıma, öğrenme ve kullanılması konusunda katkı sağladığı görülmüştür. Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında sınıf öğretmenlerinin bu projenin faaliyet adımlarına yönelik en çok öğrencilere uygun olması ile açık ve anlaşılır olması olduğuna vurgu yaptıkları ve uygulama sürecine yönelik yalnızca 4.sınıflar için sürenin yetersiz olduğuna inandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Dilimizin Zenginlikleri Projesi kapsamında sınıf öğretmenlerinin bu projenin etkinlik ve içeriğine yönelik sorunların en çok etkinliklerin her sınıf düzeyine uygun olmadığı ile Türkçe olmayan sözcüklere yer verildiği konusunda vurgu yapmışlardır. Zamana yönelik sorunlar kısmında ise zamanın yetersiz olduğuna vurgu yapmışlardır. Benzer biçimde Şimşek (2012) “Türkiye ve ABD’de Ana Dili Öğretimi: 6. Sınıf Ana Dili Ders Kitaplarındaki Metinlerin Karşılaştırılması” adlı çalışmada proje, planlama ve uygulama sürecinde içeriğin sınıf düzeylerine göre ayarlanması gerektiğini belirtmiştir. Bu araştırmada ulaşılan içerikte daha fazla Türkçe sözcüklere yer verilmesi gerektiği sonucu ile örtüşen bir başka çalışmada da Karahan (2010) “Türkçe Öğretiminde Eski

Türk Edebiyatı Eserlerinden Faydalanma Yolları (8-15.Yüzyıl)” adlı çalışmasında Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin genellikle kendi kültür ve edebî yapıtlarımızdan seçilmesi ve öğrencilerin durumuna uygun olması açısından araştırma-inceleme süzgecinden geçerek yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuçla benzer olarak Başdamar (2010) tarafından yapılan çalışmada da Türkçe ders kitaplarında yapılan etkinliklerin öğrencilerin sözcük dağarcığını geliştirme konusunda yeterli ve etkili olmadığını belirtilerek sözcük dağarcığı gelişimi için ayrılmış bir ders saati olmasının gerektiği yönünde öneride bulunulmuştur.

Yapılan bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin İlkokullarda Dilimizin Zenginlikleri Projesinin geliştirilmesine yönelik önerilerinin her sınıf düzeyine uygun etkinliklerin eklenmesi, destekleyici materyallerin hazırlanıp eklenmesi ile aileleri de kapsayan etkinliklere yer verilmesi olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen görüşleri çerçevesinde projede güncelleme yapılarak projeye süreklilik kazandırılması, disiplinler arası bir anlayışla yeniden düzenlenmesi ile etkinliklerin sadeleştirilmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Benzer çalışmalarda nicel ya da karma yöntemler de kullanılabilir.
- İleriki çalışmalarda sınıflarda gözlemin öne çıkarılıp etkili sonuçlara ulaşılabilmesi adına vaka çalışmaları (case) yapılabilir.
- Proje için düzenli bir ders saati ayrılarak sınıf düzeylerine göre uygulama süreci güncellenebilir.
- Projeye destekleyici materyaller hazırlanıp eklenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2019). *Türkçenin Gücü*. Bilgi Yayınevi.
- Atatürk, M.K. (2010). *Medeni Bilgiler*. Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Baskın, S. ve Demir, Z. (2017) Türkçenin Zenginliği ve Ana Dili Bilincinin Ortaokullarda Kazandırılması: 5. Sınıf Örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 173-194.
- Başdamar, G. (2010). Yazılı Çalışmalar Yaptırılarak Öğrencilerin Kelime Dağarcığını Zenginleştirme Uygulamaları, Etkinlikleri ve Ölçme Değerlendirmeleri. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Erzincan Üniversitesi, Erzincan.
- Bayraktar, İ. ve Erkoç, S. (2020). Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Yaşanan Güncel Sorunlar Üzerine Yapılan Araştırmaların İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25(3), 839-858
- Caferoğlu, A. (1970). *Türk Dili Tarihi I-II*. İstanbul Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Demir, T. (2013). Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Konuları Öğrenilirken Kullanılan Öğrenme Stratejileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 167-206.
- Dolunay, S.K. (2010). Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 27, 275-284.
- Erdem, İ.ve Çelik, M. (2011). Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler. *Journal of Turkish Studies*, 6 (1),1030-1041.
- Ergin, M. (2020). *Türk Dil Bilgisi*. Boğaziçi Yayınları.
- Güneş, F. (2016). Türkçenin Öğretim Üstünlükleri ve Zenginlikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(210), 93-113.
- İşcan, A. (2007). İşlevsel Dil Bilgisinin Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 253-258.
- Kaygusuz, T. (2006). İlköğretim İkinci Kademedeki Türkçe Dil Bilgisi Öğretimini Üzerine Bir Araştırma [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2023). *Dilimizin Zenginlikleri Projesi Uygulama Kılavuzu*.

- Neuman, L. W. (2014). *Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches (Seventh Ed.)*. Pearson Education Limited.
- Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A.F. (2015). Dil Bilgisi Öğretiminde Kavram Haritalarının Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 69-86.
- Sayılı, A. (2001). *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Sağır, M. (2002). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*. Nobel Yayıncılık.
- Sinanoğlu, O. (2007). Atatürk ve Türk Bilim Dili, *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 64(1), 1-5.
- Şimşek, N. D. (2012). Türkiye ve ABD’de Ana Dili Öğretimi: 6. Sınıf Ana Dili Ders Kitaplarındaki Metinlerin Karşılaştırılması. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Karahan, L. (2010). Türkçe Öğretiminde Eski Türk Edebiyatı Eserlerinden Faydalanma Yolları. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Üniversitesi.
- Rose, P., Beeby, J. & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing*. 21(6), 1123-1129. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1995.21061123.x>
- Türk Dil Kurumu. (2021) *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology & Practice*. 1(1), 11-30. <https://doi.org/10.29173/pandpr19803>.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zülfikar, H. (2021). Türkçenin Söz Varlığı, Zenginlikler, Kayıplar. *Türk Dili Dergisi*, 838, 4-10.

Etik Beyan / Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Yazar(lar) / Author(s)

Mustafa DENİZ - Nil DUBAN

Finansman / Funding

Yazar bu araştırmayı desteklemek için herhangi bir dış fon almadığını kabul eder.
The author acknowledges that received not external funding support of this research.

Yazar Katkıları / Authors Contributions:

Çalışmanın Tasarlanması / Conceiving the Study	: YET (%50), MS (%50)
Veri Toplanması / Data Collection	: YET (%50), MS (%50)
Veri Analizi / Data Analysis	: YET (%50), MS (%50)
Makalenin Yazımı / Writing up	: YET (%50), MS (%50)
Makale Gönderimi ve Revizyonu / Submission and Revision	: YET (%50), MS (%50)

Çıkar Çatışması / Competing Interests

Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.
The author declares that he have no competing interests.